

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 130/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Magdálikom, Advokátska kancelária, Vajanského 1520, Galanta, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 1 a 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 41/2014 a jeho uznesením z 11. apríla 2014 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 22/2014 a jeho uznesením zo 17. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 1 a 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 41/2014 a jeho uznesením z 11. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 22/2014 a jeho uznesením zo 17. apríla 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva:

«Proti citovanému uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014 som ihneď po jeho vyhlásení podal sťažnosť, a to vo vzťahu k obom jeho výrokom, ktoré sa mňa týkali, a túto sťažnosť som prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Petra Magdálíka zdôvodnil, a to podaním zo dňa 15. 4. 2014 (Zdôvodnenie sťažnosti

obvineného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 0Tp/4112014-74 zo dňa 11. 4. 2014).

O mojej sťažnosti následne rozhodoval Krajský súd v Trnave, a to uznesením č. k. 3Tpo/22/2014-102 zo dňa 17. 4. 2014, ktorým Krajský súd v Trnave rozhodol nasledovne:

„Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku sa sťažnosti obvinených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zamietajú.“

Krajský súd v Trnave v odôvodnení uznesenia č. k. 3Tpo/22/2014-102 zo dňa 17. 4. 2014 uvádza nasledovné (str. 1 ods. 4 odôvodnenia uznesenia): „Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote sťažnosti tak obvinený [REDAKOVANÉ] ako i obvinený [REDAKOVANÉ]. Do dňa neverejného zasadnutia však písomne zdôvodnil sťažnosť len obvinený [REDAKOVANÉ], ktorý sa v dôvodoch sťažnosti domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a jeho prepustenia z väzby na slobodu...“

Vyššie citované tvrdenie, obsiahnuté v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tpo/22/2014-102 zo dňa 17. 4. 2014, o tom, že som do dňa konania neverejného zasadnutia nezdôvodnil svoju sťažnosť, nie je pravdivé. Ja som sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014, riadne a včas zdôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu, a to dňa 15. 4. 2014 podaním - Zdôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 0Tp/41/2014-74 zo dňa 11. 4. 2014 (ďalej len „zdôvodnenie sťažnosti“), ktoré bolo dňa 15. 4. 2014 mojim obhajcom podané na poštovú prepravu 1. triedou na pošte v Galante. Zdôvodnenie sťažnosti bolo podľa spisového materiálu Okresného súdu Trnava doručené Okresnému súdu Trnava dňa 16. 4. 2014 o 10:45 hod. Spisový materiál Okresného súdu Trnava, týkajúci sa danej trestnej veci, bol následne dňa 16. 4. 2014 o 14:30 hod. predložený na Krajský súd v Trnave na rozhodnutie o mojej sťažnosti (ako aj o sťažnosti obv. [REDAKOVANÉ]), o čom svedčí doručka založená v súdnom spise. A však spisový materiál bol predložený bez môjho zdôvodnenia sťažnosti, pričom ako som vyššie uviedol v čase, keď Okresný súd Trnava (t. j. dňa 16. 4. 2014 o 14:30 hod.) predkladal vec na rozhodnutie o sťažnosti na Krajský súd v Trnave, už Okresný súd Trnava mal zdôvodnenie sťažnosti riadne doručené (doručené mu bolo dňa 16. 4. 2014 o 10:45 hod.). Následne dňa 17. 4. 2014

o 9:20 hod. vykonal Krajský súd v Trnave neverejné zasadnutie, na ktorom rozhodol aj o mojej sťažnosti, a to bez toho, aby prihliadal na moje zdôvodnenie sťažnosti, resp. sa vôbec mohol oboznámiť s mojím zdôvodnením sťažnosti, keďže toto mu zo strany Okresného súdu Trnava ani v danom čase predložené nebolo, a to napriek tomu, že ním Okresný súd Trnava disponoval už v čase, keď predkladal spis Krajskému súdu v Trnave. Okresný súd Trnava predložil moje zdôvodnenie sťažnosti Krajskému súdu v Trnave až dňa 22. 4. 2014...

Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014 bolo môjmu obhajcovi doručené dňa 14. 4. 2014 prostredníctvom emailu bez zaručeného elektronického podpisu, odoslaného Okresným súdom Trnava dňa 14. 4. 2014 o 12:49 hod., pričom môj obhajca zaslal zdôvodnenie sťažnosti Okresnému súdu Trnava ihneď nasledujúci pracovný deň, a to dňa 15. 4. 2014. Samotné písomné vyhotovenie uznesenia Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014 bolo poštou doručené môjmu obhajcovi až dňa 17. 4. 2014, t. j. v rovnaký deň ako rozhodoval o sťažnosti proti tomuto uzneseniu Krajský súd v Trnave. V čase, keď Okresný súd Trnava predkladal spis na rozhodnutie o sťažnosti na Krajský súd v Trnave, nemal Okresný súd Trnava ani len vykázané riadne doručenie predmetného uznesenia, čiže spis nadriadenému súdu predkladal predčasne, bez toho, aby mal vykázané doručenie svojho prvostupňového rozhodnutia, resp. mal preukázané iba odoslanie, príp. doručenie tohto uznesenia emailom bez zaručeného elektronického podpisu, čo v danom smere nemožno považovať za riadne doručenie písomnosti. Spis podľa spisového materiálu Okresného súdu Trnava bol predložený ešte v čase, keď neuplynula ani len lehota na podanie sťažnosti všetkým oprávneným osobám.»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Trnave svojim konaním a uznesením č. k. 3Tpo/22/2014-102 zo dňa 17. 4. 2014 porušil právo sťažovateľa na osobnú slobodu, právo na spravodlivé súdne konanie, zásadu rovnosti účastníkov konania, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a právo na obhajobu zakotvené v ust. čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ust. čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 v spojení s ust. čl. 1 ods. 1, ods. 2, ust. čl. 2 ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ust. čl. 8 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ust. čl. 36 ods. 1, čl. 37

ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 v spojení s ust. čl. 2 ods. 2, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ust. čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ust. čl. 9 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ust. čl. 14 ods. 1, ods. 3 písm. b) ad) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

2. Okresný súd Trnava svojim konaním a uznesením sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014 porušil právo sťažovateľa na osobnú slobodu, právo na spravodlivé súdne konanie, zásadu rovnosti účastníkov konania, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom a právo na obhajobu zakotvené v ust. čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ust. čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 v spojení s ust. čl. 1 ods. 1, ods. 2, ust. čl. 2 ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ust. čl. 8 ods. 1, ods. 2, ods. 5, ust. čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 v spojení s ust. čl. 2 ods. 2, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ust. čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3, ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ust. čl. 9 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ust. čl. 14 ods. 1, ods. 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

3. Zrušuje sa uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tpo/22/2014-102 zo dňa 17. 4. 2014 ako aj uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 0Tp/41/2014 zo dňa 11. 4. 2014.

4. Krajskému súdu v Trnave a Okresnému súdu Trnava sa zakazuje pokračovanie v porušovaní základného práva alebo slobody sťažovateľa.

5. Krajský súd v Trnave a Okresný súd Trnava sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- Eur.

6. Krajský súd v Trnave a Okresný súd Trnava sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 557,16 Eur.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa .l. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zrui také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

ústavný súd podľa č 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorich prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého navrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedene v  25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú zákonom predpisane nalezitosti, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. ústavný súd môže odmietnuť aj navrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z  25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posudiť, i táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sanosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dojsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok pricinnej suvlosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/08, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) dohovoru a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 1 a 3 písm. b) a d) paktu postupom okresného súdu a jeho uznesením, ako aj postupom krajského súdu a jeho uznesením.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosc možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Podľa čl. 8 ods. 1 listiny osobná sloboda je zaručená.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 40 ods. 3 listiny obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Ak si obhajcu nezvolí, hoci ho podľa zákona musí mať, ustanoví mu ho súd. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch má obvinený právo na bezplatnú pomoc obhajcu.

Podľa čl. 9 ods. 1 paktu každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikto nesmie byť svojvoľne zatknutý alebo zadržaný. Nikto nesmie byť pozbavený slobody okrem prípadov, keď sa tak na základe zákona a v zhode s konaním, ktoré ustanovuje zákon.

Podľa čl. 9 ods. 3 paktu každý, kto je zatknutý alebo zadržaný na základe obvinenia z trestného činu, musí sa bez meškania predviesť pred sudcu alebo iného úradníka, ktorý je zákonom splnomocnený vykonávať sudcovskú právomoc, a má právo na trestné konanie v primeranom čase alebo na prepustenie. Nie je všeobecným pravidlom, aby sa osoby čakajúce na trestné konanie držali vo väzbe; prepustenie sa však môže podmieniť zárukami, že sa dostavia na trestné konanie v akomkoľvek inom štádiu súdneho konania a na vynesenie rozsudku.

Podľa čl. 9 ods. 4 paktu každý, kto je zatknutý alebo je vo väzbe, má právo na konanie pred súdom, aby súd mohol bez meškania rozhodnúť o právoplatnosti jeho zadržania a nariadiť jeho prepustenie, ak väzba nie je zákonná.

Podľa čl. 14 ods. 1 paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu. Tlač a verejnosť môžu byť vylúčené z celého konania alebo

z jeho časti z dôvodov morálky, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti alebo vtedy, keď to vyžaduje súkromný záujem strán, alebo môžu byť vylúčené v rozsahu, ktorý je podľa prísnej mienky súdu nevyhnutný pri osobitných okolnostiach, keby zverejnenie prejudikovalo záujmy spravodlivosti; ale každý rozsudok vynesený v trestnej alebo občianskoprávnej veci, s výnimkou prípadov, keď záujem mladistvých osôb vyžaduje iný postup alebo keď sa konanie týka manželských sporov alebo opatrovníctva detí, bude zverejnený.

Podľa čl. 14 ods. 3 písm. b) paktu každý, kto je obvinený z trestného činu, má mať tieto minimálne záruky: má mať dostatok času a možností na prípravu svojej obhajoby, a aby sa mohol spojiť s obhajcom podľa svojej vlastnej voľby.

Podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) paktu každý, kto je obvinený z trestného činu, má mať tieto minimálne záruky: má byť súdený za svojej prítomnosti a obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu, ktorého si sám zvolí; má byť poučený o svojich právach a má sa mu poskytnúť právna pomoc v každom prípade, keď to záujmy spravodlivosti vyžadujú, aj bez toho, že by v takom prípade sám platil náklady, ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu.

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu a jeho uznesením

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa postupom okresného súdu a jeho uznesením, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých

orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala voči napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené krajskému súdu ako odvolaciemu súdu. Krajský súd vo veci o podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tpo 22/2014 zo 17. apríla 2014.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti postupu okresného súdu a jeho uzneseniu, pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom krajského súdu

V tejto časti namietaného porušenia označených práv sťažovateľa odmietol ústavný súd sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi

sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu a uvedenými právami zaručenými v ústave, v dohovore, v listine a pakte, z ktorých viaceré sa týkajú predovšetkým trestného konania vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 179 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

Podľa ustanovenia § 179 ods. 3 Trestného poriadku ak sa však oznamuje obvinenému, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, uznesenie, proti ktorému môže podať sťažnosť, treba ho oznámiť obvinenému, jeho obhajcovi a zákonnému zástupcovi. Ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave, treba uznesenie, proti ktorému je prípustná sťažnosť, oznámiť obvinenému a jeho obhajcovi aj vtedy, ak obvinený nemá obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.

Podľa ustanovenia § 187 ods. 1 Trestného poriadku sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch dní od oznámenia uznesenia, s výnimkou sťažnosti proti uzneseniam podľa § 83 ods. 2; ak sa koná podľa § 204 ods. 1, sťažnosť sa podáva do skončenia skráteného vyšetrovania. Ak sa uznesenie oznamuje tak obvinenému, ako aj jeho zákonnému zástupcovi alebo obhajcovi, plynie lehota od toho oznámenia, ktoré bolo vykonané najneskoršie.

Ústavný súd si vyžiadal od okresného súdu spis vedený pod sp. zn. 0 Tp 41/2014 a zo zápisnice o výsluchu obvineného – sťažovateľa (na č. 1. 56 spisu) zistil, že 11. apríla 2014 bol sťažovateľ v súvislosti s podaním návrhu na jeho vzatie do väzby vypočutý okresným súdom, pričom na tomto úkone bol prítomný aj jeho obhajca. Ústavný súd ďalej z tejto zápisnice o výsluchu obvineného – sťažovateľa zistil, že sudca

pre prípravné konanie najprv oboznámil obsah návrhu prokurátora na vzatie obvineného – sťažovateľa do väzby a po oboznámení obsahu uvedený návrh doručil krátkou cestou sťažovateľovi a jeho obhajcovi. Následne bol sťažovateľovi poskytnutý čas na oboznámenie sa s týmto návrhom. Po prednese návrhu na vzatie do väzby prokurátorom krajskej prokuratúry bol sťažovateľ vypočutý a jeho obhajca sa vyjadril v rámci záverečných návrhov. V rámci záverečných návrhov bol poskytnutý priestor na vyjadrenie aj sťažovateľovi, ten ho nevyužil. Ďalej ústavný súd zistil, že po vyhlásení uznesenia sudca uvedené uznesenie odôvodnil a sťažovateľ vyhlásil, že proti uzneseniu podáva sťažnosť.

V prvom rade je potrebné vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa postupu a uznesenia krajského súdu uviesť, že sťažovateľovi a jeho obhajcovi bolo uznesenie okresného súdu oznámené vyhlásením v ich prítomnosti 11. apríla 2014 a svoje právo podať proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok – sťažnosť, využil sťažovateľ okamžite po oznámení tohto uznesenia.

Za daných okolností teda sťažovateľ nepreukázal svoje tvrdenie, že lehota na podanie sťažnosti neuplynula všetkým oprávneným osobám a spis bol krajskému súdu predložený predčasne. Ústavný súd navyše považuje za potrebné na tomto mieste uviesť, že právo podať riadny opravný prostriedok prislúcha len sťažovateľovi, ktorý ho aj využil hneď po vyhlásení uznesenia okresného súdu, a nie jeho obhajcovi. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že uvedené uznesenie okresného súdu bolo v písomnom vyhotovení doručené sťažovateľovi už 11. apríla 2014, čo vyplýva z doručky na č. 1. 83 vyžiadaného spisu.

Pokiaľ sťažovateľ na podporu svojej argumentácie odkazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 266/2013-37 z 12. septembra 2013, ktorý sa podľa jeho názoru zaoberá aj postupom pri zdôvodňovaní sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o vzatí do väzby, a vzťahuje sa aj na jeho prípad, je po konkrétnej analýze daného prípadu potrebné konštatovať, že išlo o odlišnú procesnú situáciu ako u sťažovateľa.

Otázkou preto ostáva, či postupom krajského súdu, ktorý bol formálne v súlade so zákonom, bola aj reálne zachovaná možnosť sťažovateľa oboznámiť sa dôvodmi rozhodnutia okresného súdu a účinne napadnúť právny názor okresného súdu, že sú splnené formálne a materiálne podmienky na jeho vzatie do väzby.

Podľa názoru ústavného súdu mal sťažovateľ túto možnosť zachovanú. Sťažovateľovi bolo pred vypočutím doručené uznesenie o vznesení obvinenia, vedel zo spáchania akého skutku je podozrivý, z akých dôvodov aj ako je skutok právne posudzovaný. Vedel tiež, z ktorých zákonných dôvodov a na základe akých skutkových okolností bol podaný návrh na jeho vzatie do väzby a aj ktoré dôkazy predložené prokurátorom na preukázanie opodstatnenosti jeho návrhu boli pred okresným súdom vykonané. Uznesenie bolo vyhlásené a odôvodnené za prítomnosti sťažovateľa, ako aj jeho obhajcu, čím bol oboznámený s právnym názorom okresného súdu na splnenie podmienok na vzatie do väzby, ako aj s dôvodmi tohto rozhodnutia. Sťažovateľovi tak bolo zabezpečené plné využitie jeho práva na obhajobu a bolo mu umožnené podanú sťažnosť súčasne aj odôvodniť.

Ústavný súd uvádza, že doplnenie dôvodov sťažnosti nemožno považovať za podané riadne a včas vzhľadom na to, že na poštovú prepravu boli podané 15. apríla 2014, tzn. až po uplynutí trojdňovej lehoty na podanie sťažnosti od oznámenia uznesenia sťažovateľovi a jeho obhajcovi. Predloženie dôvodov sťažnosti prostredníctvom obhajcu bolo oneskorené.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade všeobecného súdu vo väzobnej veci) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Nad rámec ústavný súd uvádza, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch

občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru (napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Ústavný súd v tejto súvislosti rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok De Wilde et al v. Belgicko z 18. 6. 1971). Uvedený výklad sa uplatňuje aj vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ktorých porušenie sa namieta.

Zároveň ústavný súd podotýka, že v rámci svojej judikatúry už vyslovil, že na konanie a rozhodovanie o väzbe je potrebné aplikovať špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúce sa práva na osobnú slobodu, ktoré v sebe zahŕňajú aj právo na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou, na rozdiel od čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré je všeobecným ustanovením zakotvujúcim právo na súdnu ochranu. S prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe je preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe potrebné aplikovať špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, ktoré zahŕňajú základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania práve s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe. Obdobný záver je potrebné vyvodiť, aj pokiaľ ide o posúdenie vzájomného vzťahu čl. 36 ods. 1 listiny a ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v prípadoch konania a rozhodovania všeobecného súdu o väzbe.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť, pretože nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv a postupom a uznesením krajského súdu.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2015